

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ «ΛΑΒΥΡΙΝΘΟΣ» – ΑΠΟΜΑΓΝΗΤΟΦΩΝΗΣΗ

ΚΩΣΤΑΣ ΓΕΩΡΓΟΥΣΟΠΟΥΛΟΣ: Αγαπητοί φίλοι, μια ερώτηση, η οποία αναφέρεται και που ουσιαστικά, θα 'λεγε κανένας, πηγάζει και από τις δυο προηγούμενες τοποθετήσεις και παίρνει καταφατική απάντηση.

Δίλημμα σήμερα, σ' αυτόν τον αντιλυρικό κόσμο, σ' αυτή την αντιλυρική εποχή, εποχή της αλλοτρίωσης και της κατανάλωσης. Σ' αυτή την εποχή των συμβιβασμών μπορεί να λειτουργήσει, μπορεί να σταθεί μια λογοτεχνία, η οποία ξαναγράφει εκφραστικά και με τα μεγέθη της το έπος; Ναι.

Το βιβλίο, που σήμερα έχουμε τη χαρά να παρουσιάσουμε, επαναφέρει καιρία αυτή την απαίτηση. Ότι ο καιρός μας έχει ανάγκη ξανά πάλι από το έπος. Ίσως να είναι η μόνη απάντηση σ' αυτούς τους μίζερους καιρούς. Να ξαναανακαλύψουμε πάλι τις μεγάλες αφηγήσεις της λογοτεχνίας και να ξαναδιαβάσουμε τον κόσμο και την ιστορία ως εποποιία.

Ακουστήκαν αυτά εμμέσως πριν, αλλά θα ήθελα να μείνουμε στο είδος. Ο Μιχαηλίδης είναι θεατράνθρωπος. Ο Μιχαηλίδης ασχολείται με το δράμα. Όμως, πίσω από το δράμα, και ήταν πολύ μεγάλη αν θέλετε η συμβολή του Αριστοτέλη στο να καταγράψουμε και να μπορέσουμε να δούμε τον δρόμο που ακολούθησε η πορεία της συνείδησης της ανθρωπότητας από το έπος στο δράμα, επαναφέρει το πρόβλημα ξανά πάλι σ' αυτές τις πηγές.

Και πιθανόν, μόνο ένας άνθρωπος, ο οποίος έχει ασχοληθεί με το δράμα, μπορεί να ξαναγυρίσει στις πηγές του δράματος, που είναι το έπος. Και εδώ έχω μια, θα έλεγε κανείς, διαλεκτική –με την κυριολεξία την επιστημονική της λέξης και όχι την τρέχουσα, την τετριμμένη– μια διαλεκτική κατάδυση μέσα στον αφηγηματικό τρόπο του έπους.

Ο Αριστοτέλης επέμενε, και είναι κάτι που δεν το έχουμε προσέξει καθόλου οι θεατράνθρωποί μας, και μάλιστα εκείνοι οι οποίοι συνήθως στις μέρες μας προσπαθούν να δουν την τραγωδία ως δραματικό, αν θέλετε, εν διαίτημα –δεν είναι το ίδιο– επιμένει κατά καιρούς λέγοντας ότι η τραγωδία δεν είναι «μίμησις ανθρώπων αλλά πράξεως». Τι σημαίνει αυτό; Μια διαλεκτική ουσιαστικά τοποθέτηση του Αριστοτέλη, πριν από οποιοδήποτε μετα-αριστοτελικές η μετα-χεγκελιανές διαλεκτικές. Επιμένει ότι οι χαρακτήρες, τα πρόσωπα, τα ήθη παράγονται από την πράξη. Δεν προηγούνται οι χαρακτήρες των πράξεων. Αυτό κάνει το δράμα. «Αυτό το κάνει ο Μολιέρους», λέει ο Φιλάργυρος: «Ελάτε να δούμε αυτόν τον τύπο πώς δρα με τα γεγονότα».